

EUSKALTZAINDIAREN XII. BARNE JARDUNALDIAK

Lekeition, 2001.eko otsailaren 23an eta 24an

Euskaltzaindiak aldiro-aldiro egiten dituen barne jardunaldiak izan dira Lekeition otsailaren 23an arratsaldean eta 24an goizez.

Jardunaldioi hasiera eman die euskaltzainburuak otsailaren 23an, arratsaldeko 4ak eta laurdenetan. Bilduak:

- J. Haritschelhar, H. Knörr, P. Goenaga, J. A. Arana, B. Oihartzabal, A. Urrutia, P. Altuna, I. Sarasola, P. Charritton, E. Larre, P. Ondarra, J. San Martin, J. L. Davant, X. Kintana, A. Iñigo, M. Azkarate, J. M. Lekuona, Tx. Peillen eta J. M. Satrustegi euskaltzain osoak.
- J. A. Aduriz, G. Aurrekoetxea, R. Badiola, M. Gorrotxategi, J. M. Makatzaga, I. Segurola eta J. R. Zubimendi, batzorde-idazkariak; J. L. Lizundia, idazkariorde-kudeatzailea; J. J. Zearreta, ekonomia eragilea; P. Telleria, eragile teknikaria; I. Kareaga, informatika arduraduna eta A. Okariz, prentsa arduraduna.

Ongietorriaren ondoren, batzordez batzorde aztertu dira gauzak: orain zertan diren eta datozen bi urteetarako asmoak eta planak zein diren.

1. **Orotariko Euskal Hiztegi**az hitz egin du lehendabizi Iñaki Segurolak. XIII. liburukiak dagoeneko kalean izan behar zuen, baina oraindik ez da iritsi. Urtarrilaren 22tik prest egon da liburua, baina ezin izan da eraman inprimategira. Aurreko liburukietan ageri diren hitzekiko loturak (perde → berde, adibidez) markatzeko programa bat pasatu behar zaio zerrendari. Baina material hori ez dio *Aurten Bai*-k pasatu batzordeari.

Bilduek hainbat argitasun eskatu dituzte, baina atzerapena zuzentzea zail ikusten da. Ibon Sarasolaren hitzetan *Aurten Bai*-ren kontuari ez diote irtenbiderik ikusten.

2. **Hiztegi Batuko lantalde**az mintzatu da ondoren J. A. Aduriz jauna. Une honetan Hiztegi Batuaren "bigarren itzuliko" formak proposatzea da lantaldearen xede nagusia, zerrenda horretako hitzen adieraz eta erabileraz argitasunak eskainiz behar dezan.

Bestalde, metodologiak eta lan-egutegiak aurreko jardunaldietan agindutakoa ongi betetzen ari direla esan du. 2001. eta 2002. urteetan *l-z* arteko hitzetara iritsiko baita prestatana. Hala ere, ba omen da agindu bai baina bete ez dutenik, hots, euskaltzainei eta gainerako iritzi-emailei helarazi behar zitzaizkien proposamenak. Hauek atzeratzea erabaki zen lehendik euskaltzainek eskuartearen zuten lanarekin eta materialarekin nahasterik ez sortzeko. Kontua da joan den uztailan banatu zela bigarren itzuliko *a-*

amuzki partea. Ondoko hilabeteetan egingo da zati gehiagoren banaketa. Hurrengo itzulian pentsatzen hastea ere ez dute baztertzen lantalde honetako kideek.

EEBS zertan den galde egin da elkarrizketaren haritik. Patxi Goenagak erantzun du, Euskaltzaindiak UZEI-rekin duen hitzarmenaren arabera, dagoeneko SGML formatura pasatuta dagoen corpus-zatia kontsultagai izan daitekeela. Oraindik ez da zehaztu erabat kontua, zeren Gramatika batzordearentzat behintzat egokiago zela zirudien CDROM bidez ematea sarean "eskitzea" baino.

3. **Gramatika batzordearen** berri eman du ondoren batzorde idazkari den Jesus Mari Makatzaga jaunak. Une honetan *EGLU VI* liburukia prestatzen ari dira: aditz jokatuzko adberbio-perpauak aztertzen dira hemen: kausa, helburu, modu, denbora, kontzesio, baldintza eta horrelakoak. Liburuki hau 2003. urtean egin liteke kalean.

Hortik aparte, araugaiak prestatzen eta hizkuntza kontsultei erantzuten ere izango du lana batzordeak.

4. Ondoren, **EHHA**-ren izenean Gotzon Aurrekoetxeak hitz egin du, zenbait irudi eskainiz ordenagailuaren bidez. Datuen informatizazioari dagokionez, lanaren bost ataletatik hiru eta laurden edo daude informatizatuta. Datuen lanketari eta mapagintzari begira, berriz, lehen bi liburukiak prest daude argitaratzeko. Orotara 10-12 liburuki izango dira.

Datozen bi urteetarako honela planteatu dute lana: 2002.aren erdialderako amaituko da 4a deitu atalaren informatizatzea eta 4b-rekin hasteko moduan izango dira. Horrek esan nahi du atal bat eta erdi geldituko zaiela eginkizun 2002. urtearen amaieran.

5. **Onomastika** batzordearen berri eman du batzorde idazkari den Mikel Gorrotxategik. 2001-2002 epean gauzatzeko dituzten egitasmoak aipatu ditu: Arabako Hego Mendebaldearen toponimiaren azterketa amaitzea; barrendegietako (Trebño eta Turzios) herri izendegiak lantzea; EUDEL-ekiko hitzarmenetik sortutako lanak, izendegi berezituak osatzea, adibidez; Administrazioaren eskariei erantzutea eta exonomastika lantzea, besteak beste. Zenbait argitalpen ere begiz joak dituzte.

6. **Literatura batzordearen** berri eman du Joan Mari Lekuonak. Batetik, literatura hiztegia lantzen dihardute. Eta, bestetik, herri literatura mailan ere segitzen dute beren jardunaldiak eta bilkurak egiten.

7. **Jagon sailari** dagokionez, Jose Ramon Zubimendik azalpen argigarria eskaini du JAGONET egitasmoari buruz, zer den, nola funtzionatzen duen eta abar. *Demo* txiki bat ere egin du, jendeak ikus dezan egiatan nolakoa izango den Euskaltzaindiak eskainiko duen zerbitzu garrantzitsu hori.

Sail horretako sustapen batzordearen zereginei buruz, berriz, Andres Urrutia Jagon sailburuak eman du. TAALUNIERi buruzko jardunaldiak antolatuko dituzte. Bestetik euskararen estatusari buruzko legeria aztertzea eta hizkuntza eskubideei buruzko materialak biltzen joatea dute helburu. Azkenik, ponte izendegiaz bake-justizia arloan ere lan egiteko asmoa agertu dute.

8. **Azkue Biblioteka** batzordearen eginkizunak zertan diren azaldu du Jose Antonio Aranak. Katalogatze lanetan dihardu bibliotekak eta lan horrek sortzen dituen arazoez lan egin behar du batzordeak (gaiak, terminologia, izendegi arazoak, ...). Katalogatzeari berari dagokionez, 2001. urtean Lacombe-ren biblioteka katalogatuko da eta

Azkue Bibliotekako aldizkariak eta liburutegira iristen diren lan berriak ere bai. Lacombe-ren bibliotekako lanik interesgarrienak digitalizatu ere egingo dira, gainera. Hurrengo urtean, berriz, *Euskera* aldizkaria katalogatzea espero dute. Halaber, antzinako ondarearen katalogatzeari ere ekingo diote.

9. **Argitalpen** batzordeak esku artean dituen lanez aritu da Ricardo Badiola jaun-a. Ohiko materialen argitaratzeaz gainera, webguneak sor ditzakeen aukerez ere arduratu beharko dela adierazi du.

* * *

Ostiraleko jarduna hemen amaitu da, arratsaldeko zortziak eta laurdenetan.

Larunbatean, goizeko bederatziak eta erdietan ekin dio lanari Euskaltzaindiak. Bilduak:

- J. Haritschelhar, H. Knörr, P. Goenaga, J. A. Arana, B. Oihartzabal, A. Urrutia, P. Altuna, I. Sarasola, P. Charritton, E. Larre, P. Ondarra, J. San Martin, J. L. Davant, A. Iñigo, M. Azkarate, J. M. Lekuona, Tx. Peillen eta J. M. Sastrustegi euskaltzain osoak; eta J. L. Lizundia, idazkariorde-kudeatzailea; J. J. Zearreta, ekonomia eragilea; P. Telleria, eragile teknikaria eta A. Okariz, prentsa arduraduna.

Euskara Batuko batzordearen ibilbideaz gogoeta egitea eta batzordeak berritzea zen helburua.

10. **Euskara Batuko Batzordearen** izaeraz eta eginkizunaz gogoeta egiteko ordua iritsi dela uste izan dute zenbait euskaltzainek. Argi dago, nolahi ere, oraingo martxan zail izango dela Euskaltzaindiak gizartearen aurrean duen erantzukizunari behar bezala aurre egitea.

Bigarren itzulirako hogeita mila hitz sartu nahi badira, hilean bostehun hitz beharko lirатеke aztertu. Horrela, lau urtetako lana izango luke Euskaltzaindiak. Arazoa da nola helarazi 500 hitz horiek euskaltzainen eskuetara. Norbaitek bi eguneko bilkurak egitea ere proposatu du, baina hori gaurkoz ezinezko ikusten da.

Prozeduraz luze hitz egin da. Orain arte onartutako planean ez da erraz ikusten lau urtetan nola burutu daitekeen lan hori. Orain arteko prozedura luzeegia eta konplikatu egia ikusten da:

1) Hiztegi Batuko Lantaldea → 2) Euskara Batuko batzordea → 3) Osoko Bilkura → 4) Euskaltzainen oharrak → 5) Euskara Batuko batzordea → 6) Osoko Bilkura.

Baina bide horretan Euskara Batuko batzordea erabat deusezteza ere ez dirudi oso egokia denik. Uste hori azaldu dute behintzat euskaltzain gehienek piztu den eztabaidan.

Azkencan, honako eskema hau onartu da:

1) Hiztegi Batuko lantaldea (+ Miren Azkarateren oharrak) → 2) Osoko Bilkura (hona etorriko lirатеke lantzen diren zerrenda bereziak ere, zuzenean) → 3) Euskaltzainen oharrak → 4) Euskara Batuko batzordea → 5) Osoko Bilkura.

Ez dago oso garbi sistema honek behar bezala funtzionatuko duen. Horregatik, proba gisako bat egingo da: 300 hitzeko zerrendekin hasiko da Euskaltzaindia eta sei hilabeteko epea emango dio bere buruari. Proba garai horretan behintzat Euskara Batuko batzordeak segituko luke bere zereginetan, nahiz eta lan hori gehienbat birtuala (internet bidez, alegia) izan daitekeen.

Honekin batera, Euskara Batuko batzordeari kide bat gehiago eranstea onartu da: H. Knörr.

Gero, P. Goenagak eskatu du Miren Azkaratek bere gain hartu duen lan horretan laguntzaile gisako norbait izendatzea, Jose Antonio Aduriz bat, esaterako. Onartu da eta behar diren urratsak egingo dira laguntza hau bideragarri izan dadin.

Ondoren mahaigaineratu den galdera izan da ea onartutako prozedura horrek hiztegi kontuetatik kanpo ere balioko duen. Eztabaidatu ondoren bozkatu egin da: 8 boto izan dira ezetz erantzun dutenak, 6 baietz erantzun dutenak eta lau zuri. Beraz, hiztegi kontuetatik kanpo Euskara Batuko batzorde horrek ez du egitekorik izango: proposamenak zuzenean iritsiko dira batzordeetatik euskaltzainen eskuetara.

Ildo honetatik, Andres Iñigok honako eskari hau egin du: Madrilako Instituto Geográfico Nacional delakotik egindako kontsulta hartan zenbait kontu aski badaezpada-ko edo izan litezkeela. Bereziki, *ibar* hitzarekin ikusten du arazoa. Izan ere, *Arangu-rengo ibarra* esaten da. Horregatik, Onomastika batzordeak kontua hobeki ikusi arte *Euskera*-n ez argitaratzeko eskatu du. Onartu da proposamena

Batzordeak eraberritzea

Jardunaldietako eginkizun nagusietako bat batzordeak eraberritzea izaten da. Bilkura honetan onartu diren aldaketak edo eraberritzeak gutxi izan dira, batzordeek, funtsean, orain arteko osaera berarekin segitzea erabaki baitu Euskaltzaindiak. Eraberritzea honela egin da:

1. **Orotariko Euskal Hiztegi**an ez da aldaketarik.

2. **Hiztegi Batuko** lantaldean Piarres Charritzonek uko egin dio bere postuari eta, haren ordeiz Charles Videgain proposatu da, berak nahi izanez gero.

3. **Gramatika** batzordean ez da aldaketarik.

4. **Dialektologia** batzordean ez da aldaketarik.

5. **Onomastika** batzordean, H. Knörrek utzi egin du burutza. Andres Iñigok hartzea proposatu da eta onartu. Amaia Usabiaga izendatu da batzordekide. Jean-Baptiste Orpustan batzordekide izatetik aholkulari izatera pasatu da. Bestalde, Patxi Ondarra, Elena Martinez de Madina eta Hector Iglesias aholkulari izendatu dira. Aholkulari izateari utzi diote, berriz, Roldan Jimeno Aranguren eta Eugenio Riañok.

6. **Herri Literatura** azpibatzerdean ez da aldaketarik.

7. **Literatura Ikerketa** azpibatzerdean Karlos Otegik idazkari izateari uzten dio eta haren lekuan Lourdes Otaegi izendatu da. Luis Mari Mujikak batzordekide izateari utzi dio, eta batzordekide berri hau izendatu da: Ur Apalategi.

8. **Euskara Batuko** batzordean H. Knörr izendatu da batzordekide.

9. Corpus batzordean Miren Azkaratek utzi egin dio buru izateari eta haren lekuan A. Urrutia izendatu da.

10. Corpuseko Euskalkien lantaldean ez da aldaketarik.

11. Corpuseko Komunikabideen lantaldean ez da aldaketarik. Ez da jarriko komunikabideen ordezkarien izenik.

12. Sustapen batzordean, ez du batzordekide izaten jarraitzen P. Goenagak, Arabako ordezkari izateari utzi dionez gero, eta J. San Martin eta J. L. Lizundia aholkulari izendatu dira.

13. Argitalpen batzordean, P. Altunak batzordekide izateari utzi egin dio. Zuzendaritzako kideez gain, J. San Martin eta Miren Azkarate izendatu dira.

14. Azkue Biblioteka batzordean ez da aldaketarik.

15. Lege azpibatzerdean Jon Castañaresek utzi egin dio kide izateari eta J. A. Arana Martija izendatu da.

16. Ekonomia azpibatzerdean: ez da aldaketarik.

Eta ordu bata laurden gutxiagotan amaitutzat eman dira Euskaltzaindiaren XII. Barne Jardunaldiak